

**КОНЦЕПТОСФЕРА ТВОРІВ І. ФРАНКА ДЛЯ ДІТЕЙ
(на матеріалі збірки казок “Коли ще звірі говорили”)**

osobystisnoho rozvytku [Excursion as a means of personal development]. Collection of scientific abstracts. Intern. Forum, 26 - 29 April 2012 “Personality in the only educational space”. Zaporizhzhia. [in Ukrainian].

6. Zub, O. V. & Boichuk, Yu. D. (2013). *Ekolohichna osvita i vykhovannia maibutnikh ofitseriv akademii vnutrishnikh viisk MVS Ukrainy* [Environmental education and upbringing of Academy of Internal Troops of Ukraine future officers]. The theory of of training and education, scientific research journal. Trotsko, A. V. (Ed.). Kharkiv: KhSPU named after H. Skovoroda, Vol. 34, pp. 52–59. [in Ukrainian].

7. Skripko, Z. A. Yestestvennonauchnaya podgotovka

uchashchikhsya sotsialno-gumanitarnoy napravlenosti v sisteme nachalnogo professionlnogo obrazovaniya [The natural-science preparation of social and humanitarian orientation students in the system of primary vocational education]. *Extended abstract of Doctorjs thesis*. Tomsk, 40 p. [in Russian].

8. Starostina, S. Ye. (2011). *Yestestvennonauchnaya obrazovanie studentov gumanitarnykh napravleniy podgotovki v usloviyakh integratsii nauchnogo znaniya* [The natural-science education of students with humanitarian directions of preparation in conditions of integration of scientific knowledge]. *Doctorjs thesis*. Chita, 472 p. [in Russian].

Стаття надійшла до редакції 26.05.2017

УДК 82.93 – 09(477.83)

Анна Огар, кандидат філологічних наук, старший викладач кафедри філологічних дисциплін та методики їх викладання у початковій школі

Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка

**КОНЦЕПТОСФЕРА ТВОРІВ І. ФРАНКА ДЛЯ ДІТЕЙ
(на матеріалі збірки казок “Коли ще звірі говорили”)**

У статті йдеться про ключові концепти казок І. Франка, розміщених у збірці “Коли ще звірі говорили”. Це здебільшого універсальні концептуальні опозиції (добро-зло, правда-кривда, розумний-дурний, вірність-зрада), хоча є й концепт, який сам ілюструє світоглядні позиції автора й усього українського народу – це концепт доля, компонентами якого є не так “покірність”, “примирення”, як “віра у можливість впливу на перебіг свого життя”, “віра у позитивне майбутнє”.

Ключові слова: казка, концепт, концептосфера, концептуальна опозиція, вербальна оцінка, компонент концепту.

Літ. 10.

Анна Огар, кандидат филологических наук, старший преподаватель кафедры филологических дисциплин и методики их преподавания в начальной школе

Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко

**КОНЦЕПТОСФЕРА ПРОИЗВЕДЕНИЙ И. ФРАНКО ДЛЯ ДЕТЕЙ
(на матеріалі збірки казок “Когда еще звери говорили”)**

В статье говорится о ключевых концептах сказок И. Франко, помещенных в сборнике “Когда еще звери говорили”. Это в основном универсальные концептуальные оппозиции (добро-зло, правда-ложь, умный-глупый, верность-измена), хотя есть и концепт, который сам иллюстрирует мировоззренческие позиции автора и всего украинского народа – это концепт судьба, компоненты которого не так “покорность”, “примирение”, как “вера в возможность влияния на ход своей жизни”, “вера в позитивное будущее”.

Ключевые слова: сказка, концепт, концептосфера, концептуальная оппозиция, вербальная оценка, компонент концепта.

*Anna Ogar, Ph.D. (Philology), Senior Lecturer of the Philological Disciplines and Methods of Teaching at the Elementary School Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

**THE CONCEPT SPHERE OF WORKS BY IVAN FRANKO FOR CHILDREN
(on the material of the collection “When the beasts spoke”)**

The collection “When the beasts spoke” is the compilation of the subject fund of various ethnic groups of the most popular animal tales. However, the artist does not translate the themes, but applies the foreign language element into national traditions, adapts them to the Ukrainian mentality.

The article deals with the key concepts of Ivan Franko’s tales that are contained in the collection “When the beasts spoke”, which are mostly universal conceptual opposition (good-evil, true-false, smart-stupid, fidelity-

**КОНЦЕПТОСФЕРА ТВОРІВ І. ФРАНКА ДЛЯ ДІТЕЙ
(на матеріалі збірки казок “Коли ще звірі говорили”)**

betrayal), illustrating the ideological positions of the author and of all Ukrainian people on the basis of assessing the environment as positive or negative. It is revealed that the notion “true” is presented through the concept of the creative work of Ivan Franko (not only as correct but also as truth, justice). The actualization of the concept confirms that the rationalism functions along with the emotional-sensory component, but the latter does not completely supersede it. The writer approves the wise characters such as: Donkey, Cancer, Hedgehog, Drozd, Fox – and ridicules stupid – Lion, Hare, Kaban, and Bear. Ivan Franko glorifies the loyalty, devotion, the bearer of which is the Dog, as opposed to betrayal and deception, the embodiment of which is the Wolf. However, most of the daisiness is associated with the fox. On the basis of comparative analysis, it is proved that the individual concept fate (the components of which are not so “submissiveness”, “reconciliation”, as “to believe in the possibility of influence on the path of one’s life”, “to believe in the positive future”) illustrates the peculiarities of the Ukrainian mentality – antifatalism, and positivism.

Keywords: a fairy tale, a concept, the conceptual sphere, the conceptual opposition, the verbal assessment, a component of the concept.

Постановка проблеми. Упровадження в лінгвістичний арсенал принципів і поняттєвого апарату досліджень з концептології – питання аргументоване іменитими науковцями (А. Вежбицька, В. Карасик, В. Кононенко, О. Кубрякова, Л. Лисиченко, М. Піменова, О. Селіванова, Ю. Степанов). Так само обґрунтовано актуальність опрацювання концептів як ментальних утворень, що акумулюють усі знання про предмет, явище, подію. Не з’ясованими залишився опис певних концептів та концептосфер письменників як репрезентантів народу. Одним із таких митців є І. Франко. Хоча його доробок вже був під прицілом дослідників у зазначеній сфері (М. Скаб, Н. Бабич, І. Єременко, Т. Вільчинська), однак цілісного опрацювання концептосфери Каменяра, зокрема його творів для дітей, ще не здійснено.

Термін *концептосфера* уперше ввів у лінгвістичний обіг Д. Лихачов, який ним позначав сукупність концептів, що належить спільному ментальному просторові носіїв певної мови. О. Селіванована розрізняла концептосферу (концептуальну сферу) й концептосистему (концептуальну систему) [7, 124]. На думку дослідниці, поняття *концептуальна система* родове щодо поняття *концептуальна сфера*. Концептуальна система – це система концептів у свідомості людини або колективній свідомості етносу, що відтворює у вигляді структурованих і упорядкованих знань уявлення про світ, дійсність і результати внутрішнього рефлексивного досвіду. У межах концептуальної системи виокремлюють концептуальні сфери, або домени, які репрезентують певну предметну галузь.

Концептосфера І. Франка – це сукупність концептів, що ілюструють синтез загальнонаціонального та індивідуального; вплив суспільних, культурологічних, наукових, морально-етичних чинників на формування світоглядних настанов автора.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Наукове осмислення доробку казок І. Франка вперше здійснила в 60-тих роках минулого

століття Я. Закревська, розглянувши ці твори в мовно-стилістичному плані. Сьогодні з’явилися дослідження, метою яких є літературознавчий аналіз цих творів. Це праці Г. Сабат [6], яка простежила витоки Франкових казок, особливості їхньої адаптації до україномовного ґрунту та творчого осмислення, з’ясувала специфіку їхньої естетичної якості.

Мета статті – виділити й окреслити ключові концепти, актуалізовані в збірці І. Франка “Коли ще звірі говорили”.

Виклад основного матеріалу. Збірка “Коли ще звірі говорили” – це добірка з сюжетного фонду різних етносів найулюбленіших і найпопулярніших казок про тварин. Однак митець не калькує пратексти, а вдягає іншомовну стихію в національні шати, адаптує їх до української ментальності [6, 399], тому казки є трансляторами ідейно-образних домінант і провідних світоглядних орієнтирів нашого народу.

Здавна кожен народ великого значення надавав моральному окріпленню молоді, тому в казках І. Франко апелює до категорій такого плану. Найуніверсальніше моральне протиставлення актуалізує концептуальна пара *добро-зло*. Найширше висвітлення ментальних одиниць передбачає саме бінарне протиставлення, адже концептуальна опозиція – це основна когнітивна операція, спрямована на пізнання й рубрикацію довкілля [3, 182]. Її застосування – це один із провідних прийомів аналізу цілісного фрагмента мовної картини світу, що відзначається простотою, універсальністю та широким узагальненим охопленням. Оцінювання навкілля й розподіл суцього на позитивне/негативне – невід’ємний атрибут людської діяльності. У кожного народу свій “набір” ознак, за якими певний факт кваліфікують як добрий чи злий. Передусім це зумовлено естетичними й утилітарними властивостями предметів, їх етичним і раціональним нормуванням. Значущість концептів *добро-зло* визначена специфікою самих понять, за якими стоять уявлення людини про

КОНЦЕПТОСФЕРА ТВОРІВ І. ФРАНКА ДЛЯ ДІТЕЙ
(на матеріалі збірки казок “Коли ще звірі говорили”)

універсальні еталони й норми. Опертя на казковий арсенал Каменяра дає змогу визначити, що позитивний член опозиції *добро-зло* реалізують такі компоненти, як справедливість, кмітливість, чесність, вірність, сміливість; тоді як негативний – кривда, дурість, підлість, зрада, боягузтво.

Варто зауважити, що І. Франко не відкрито пропагує моральні чесноти, а завуальовано, а часом вербальний вияв формально суперечить концептуальному. Так, в одній із казок (Фр., 10) письменник мовби підтверджує заведений у світі лад “старе добро забувається” історіями Кобили, Пса, зрештою й чоловік віддячив Лисичці не добром; автор жодним словом не виявив свого засудження. Однак сам дух казки суперечить несправедливному устрою. Письменник не повчає, а лише подає мінісюжети, залишаючи на розсуд читача висновки, хоча іноді не гребує й власними спостереженнями. Скажімо, у казці “Мурко й Бурко” подибуємо рядки: “звісно, злому завжди радісно, коли дізнається, що й інший, кого він мав за чесного, такий самий злодій, як і він” (Фр., 58).

Прикметно, що І. Франко модифікує традиційні українські символічні значення. Скажімо, слово-образ *їжак* звичайно викликає уявлення про настовбурчення, колючість, бундючність, задикуватість [4, 233]. У казці ж “Заєць і Їжак” читаємо “*Їжак поклонився йому чемненько і привітав його святою неділею*” (Фр., 15). Ще в казках І. Франка Їжак – наділений розумом і кмітливістю: він обхитрив не лише недалекого Зайця, а й втілення обману й лицемірства [4, 231] – Лисицю (казка “Три міхи хитрошів” (Фр., 53). Отож традиційне негативне оцінювання їжачка не простежується в І. Франка: тут він і ввічливий, і винахідливий, і, щонайважливіше, встановлює справедливість, а правда, боротьба з несправедливістю є провідною життєвою настановою письменника, а отже – ключовим концептом у його творчості [8, 69]. Саме різкий дисонанс між усталеними й авторськими смислами ілюструє виняткову пріоритетність правди для І. Франка: задля її встановлення можна й варто змінювати узвичаєне оцінне маркування героя, важливо ж донести до читача ідею правди (яка в автора охоплює чи не усі чесноти: істина, чесність, толерантність): “*ніколи не здимай на сміх бідного чоловіка, хоч би це був простий, неосвічений Їжак*” (Фр., 17). Такий прийом простежуємо й в інших казках, до прикладу, стосовно Осла (казки “Осел і Лев” (Фр., 5), “Вовк вїтом” (Фр., 19). Традиційно осел не відзначається великим розумом, про що нагадує

й І. Франко (“*Осел, дарма що його дурнем обзивають, умить придумав що робити*” (Фр., 19), але він зумів обдурити пихатого Лева та ненажерливого Вовка. Концептуальним опонентом правди є неправда/кривда. Прототипом кожного безталанного героя І. Франка є обездолений народ загалом і всякий покривджений зокрема, тому письменник сам відстоює справедливість і прагне навчити цього дітей.

Наділяючи своїх героїв неувичаєними рисами, І. Франко не лише ламає стереотипи, а й унагляє іншу, не менш вагому ментальну одиницю – концепт *доля*, що має спільне виявлення в багатьох мовах, однак в кожній відзначений виразними національними ознаками. Так, відомі праці А. Вежбицької, у яких дослідниця відзначає глибоку розбіжність між російським поняттям *судьба* й польським *los*, підґрунтям якого є відмінності у життєвій філософії двох народів. Судьба – сила, незалежна від людської волі, передбачає покірне підпорядкування, погодженість з терпінням. У семантиці поняття *los* відсутні ознаки підпорядкування, а присутні компоненти, які передають віру в невичерпні можливості лотереї життя. Польське *los* ближче до римського поняття *fortuna*, ніж до поняття *fatum*; російська *судьба* – навпаки [10, 233]. Хоча А. Вежбицька не одинока у наукових висновках (дослідниця апелює до праць російського філософа XIX ст. В. Соловйова, який протиставляв Захід, джерелом успіху якого є сила й незалежність, Сходу як цитаделі підпорядкування й покірності [1, 35]), однак така її версія провокує полеміку. Так, Є. Бартмінський зауважує, що науковець не залучила до аналізу інший польський концепт *dolia*, який передбачає погодження з життєвою ситуацією, змінити яку людина не може [9, 250]. Важко не відзначити рацію Є. Бартмінського, однак одне застереження все ж є: якщо утотожити російську *судьбу* і польську *dolu*, то чи є такий російський концепт, з яким можна утотожнювати польський *los*? Попри все, зазначене підтверджує національно зумовлену інтерпретацію загальнолюдських понять, таких як доля. В. Кононенко зазначає, що для українства типовий образ-символ доля, що опосередковано відображає національні риси характеру (вміння переносити життєві випробування, терплячість, а часом і покірність); але хоча цей образ-символ має спільні ознаки з давніми поняттям фатуму (приречення), українська доля не несе семантики безнадії, на неї можна вплинути [4, 56]. Ідея фаталізму не заглушила в народі ідею особистої відповідальності, яка

КОНЦЕПТОСФЕРА ТВОРІВ І. ФРАНКА ДЛЯ ДІТЕЙ
(на матеріалі збірки казок “Коли ще звірі говорили”)

впливає з усвідомлення українцями значення в практичному житті тієї вільної волі, яку можна характеризувати словами “я хочу” (людина може шукати свою долю, примусити працювати на себе) [5, 7]. Така думка корелює з твердженням про наскрізь позитивне українське колективне несвідоме [2, 72]. Так вербалізує концепт *доля* І. Франко у творах для найменших. Здавалося б, мотиви фаталістичні: зустріч Осла й Лева, яка все ж не завершується смертю першого (казка “Осел і Лев” (Фр., 5), пригода Зайця і Ведмеда, яка теж завершується гибеллю тирана (казка “Заєць і Ведмідь” (Фр., 27). Концепт *доля* тут сконструйовано з позиції людини, яка попри все має надію на краще, яка вірить у можливість впливу на перебіг свого життя, з позиції людини активної, відважної, а тому духовно вільної. Ці навіть не дуже завуальовані погляди письменника важко переоцінити: написані ним казки не просто слугують для розваги, спільної діяльності батьків і дітей, для спрямування думки від казкових перипетій на обрій життєвого змагання, для пізнання світу тощо, вони є засобом виховання активного, сміливого, незалежного народу, засобом передачі його філософії – кордоцентризму, позитивізму, антифаталізму. Письменник вчить не впадати у відчай, пометикувати, набратися сміливості й удачі обов’язково посприє. Так, Пес разом з Котом, Гусаком і Качуром перемогли лісову “еліту” – Вовка, Ведмеда, Кабана та Лиса (казка “Війна між Псом і вовком” (Фр., 47). Остання казка унагляє ще концептуальні опозиції *вірність-зрада, мудрість-дурість*.

В І. Франка Пес – однозначно носій рис вірності, відданості (хоча узвичаєними компонентами смислу цього символу є також “злість”, “жорстокість”, “нестриманість” [4, 240]) на протигагу підступному та жорсткому Вовкові. Їхня велика приязнь виявилася обманом, бо Вовк вимагає від Пса тишком-нишком зрадити господаря, не вбачаючи у цьому нічого поганого, навіть більше: маніпулюючи їхньою дружбаю (“*Але ж я надіюсь, ти будеш тихо, і не схочеш видавати свого приятеля*” (Фр., 48). Справжній друг Пса пізнається у біді – це кіт Мурко, який не тільки розважає його тугу, дає добру пораду, а й іде поряд із ним на страшного ворога. Сміливість дозволяє їм вийти переможцями з тієї війни. Кіт у такій іпостасі – не зовсім відповідає своїй традиційній переносно-образній інтерпретації: здебільшого він втілює хитрощі, нещирість, злодійкуватість [4, 240]. Таким цей герой постає у казці “Мурко й Бурко” (Фр., 57).

У своїх творах для найменших І. Франко

схвалює кмітливість, винахідливість, дотепність, тобто надає перевагу розумовим здібностям над фізичними даними: повільний Рак “випереджає” прудку Лисичку (казка “Лисичка і Рак” (Фр., 9), Їжак – Зайця (казка “Заєць і Їжак” (Фр., 15). Розумним героям протиставлено дурних: Кабана, який за намовою Лиса розпорів собі груди (казка “Лис і Дрозд”, (Фр., 20), Вовка, якому забажалося війтом бути (казка “Вовк війтом” (Фр., 19). Сфера інтелектуальної діяльності людини – одна з важливих ділянок дійсності. Безперечно: розум завжди поцінювався в українців, що й відображено в казках, особливо увиразнено “розум делікатний” (Фр., 37), тобто хитрість задля досягнення благої мети. Такий розум – необхідна умова щасливої долі, а результатом дурості є невдача, як у випадку з Вовком, який не міг витягнути Лисички із нори, бо коли схопив її за ногу, Лисичка закричала: “*Ото дурний! Зачепив за дубовий корінь та й тягне. Думаєш, що мене за ногу вхопив. Тягни, дурню, тягни!*” (казка “Лисичка-кума” (Фр., 46). Чітке ословлення концептів інтелектуальної сфери, позитивне маркування саме мудрості виявляє уживання раціонального складника з емоційно-чуттєвим характером української душі, з її ліризмом і сентименталізмом [2, 77] (пор. з виключним раціоналізмом і тиранією розуму, характерними для Заходу [1, 35]). Таку українську вдачу в мовному плані унагляє експресивно-словотвірний потенціал при утворенні демінутивних зменшено-пестливих форм (скажімо, у казках І. Франка це: *горбик, кумочок, кумонька, ніженька, лишенько, сватоньок, дядечко-голубчик, Вовчик-братик, Лисичка-сестричка, Зайчик, Лисик, Бурцьо* тощо). Навіть словотвірні засоби зниженої оцінної експресії не здатні виражати смислові нюанси презирства й приниження (до прикладу, *Ослисько*).

Отож вербалізація концептуальної опозиції *мудрість – дурість* ілюструє, що раціоналізм в українському менталітеті межує з ліризмом та сентименталізмом.

Висновки. Як бачимо, збірка казок І. Франка унагляє низку ключових концептів, таких як *добро – зло, правда – кривда, вірність – зрада, розумний – дурний, доля*. Концептуальне протиставлення *правда* (насамперед як правильність, справедливість) – *кривда* – одне із основних у збірці, як і у всіх творах письменника, що зрозуміло з огляду на вболівання Каменяря за долю свого покривдженого народу та прагнення нарешті вивести його на шлях поступу. Зазначені концептуальні опозиції виявляють основні життєві прерогативи письменника, а отже і його

**КОНЦЕПТОСФЕРА ТВОРІВ І. ФРАНКА ДЛЯ ДІТЕЙ
(на матеріалі збірки казок “Коли ще звірі говорили”)**

народу. Особливо показовим у репрезентації менталітету є концепт *доля*, що концентрує філософські підвалини українства – кордоцентризм, позитивізм, антифаталізм.

Перспективним видається аналіз інших ключових концептів Франкових творів, скажімо *віра*, *надія*, *любов* тощо.

ЛІТЕРАТУРА

1. Вежбицкая А. Язык. Культура. Познание / Анна Вежбицкая; [пер. с англ. Е. В. Падучевой / отв. ред. М. А. Кронгауз, вступ. ст. Е. В. Падучевой]. – М.: Русские словари, 1996. – 416 с.
2. Голубовская И. А. Этнические особенности языковых картин мира: [монография] / И. А. Голубовская. – Киев: Издательско-полиграфический центр “Киевский университет”, 2002. – 293 с.
3. Дубчак О. Концептуальна опозиція в аспекті мовної інтерпретації / Дубчак Ольга // Семантика мови і тексту: матеріали XI Міжнародної наукової конференції (Івано-Франківськ, 26-28 вересня 2012 р.). – Івано-Франківськ: Прикарпатський націон. у-т ім. В. Стефаника, 2012. – С. 181 – 183.
4. Кононенко В.І. Символи української мови / В.І. Кононенко. – 2-ге вид., доповн. і перероб. – К.; Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпат. нац. Ун-ту ім. В. Стефаника, 2013. – 440 с.
5. Масенко Л. Концепт *доля* в поезії Т. Шевченка у зіставленні з польським *los* і російським *судьба* / Лариса Масенко. – Українська мова. – № 4. – С. 3 – 11.
6. Сабат Г. Франко і дитяча література: проблеми функціонування та реценції казок про тварин / Галина Сабат // Рідне слово в етнокультурному вимірі [Текст]: зб. наук. праць / Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка. – Дрогобич: Посвіт, 2013. – С. 393 – 404.
7. Селіванова О. О. Світ свідомості в мові. Мир розуміння в мові: [монографічне видання] / Олена Селіванова. – Черкаси: Ю. Чабаненко, 2012. – 488 с.
8. Федурко М. Вербалізація концепту *слово* в поезії Івана Франка (на матеріалі збірки “З вершин і низин”) / Марія Федурко, Анна Огар // Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія “Філологія” / ред. кол. Надія Скотна (шеф-редактор), Марія Федурко (головний редактор) та ін. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2016. – Випуск тридцять восьмий. – С. 66 – 74.
9. Bartmiński J. Językowe podstawy obrazu świata. Wyd. trzecie / Bartmiński J. – Lublin, 2009. – 328 s.
10. Wierzbicka A. Język i naród: polski “los” i

rosyjska “sudjba” / Wierzbicka A. // Teksty Drugie. – 1991. – Nr. 3. – S. 5 – 20.

Джерела фактичного матеріалу

Фр. – Франко І. Коли ще звірі говорили: літературно-художнє видання / Іван Франко. – Львів: Видавництво Старого Лева, 2016. – 72 с.

REFERENCES

1. Vezhbitskaya, A. (1996). *Yazyk. Kultura. Poznanie* [Language. Culture. Cognition]. Moskva: Russkie slovari, p.416. [in Russian].
2. Golubovskaya, I. A. (2002). *Etnicheskie osobennosti yazykovih kartin mira* [Ethnic peculiarities of language pictures of the world]. Kiev: Izdatel'sko-poligraficheskiy tsentr “Kievskiy universitet”, 293 p. [in Russian].
3. Dubchak, O. (2012). Kontseptualna opozytisia v aspekti movnoi interpretatsii [Conceptual opposition in the aspect of linguistic interpretation]. “Semantyka movy i tekstu”. *Materialy XI Mizhnarodnoi naukovoї konferentsii – “Semantics of language and text”. Materials of the XI International Scientific Conference* (pp.181–183). Ivano-Frankivsk: Prykarpatskiy natsion. u-t im. V. Stefanyka. [in Ukrainian].
4. Kononenko, V. I. (2013). *Symvoli ukrainskoi movy* [Characters Ukrainian language]. Kyiv; Ivano-Frankivsk: Vyd-vo Prykarp. nats. un-tu im. V. Stefanyka, p.440. [in Ukrainian].
5. Masenko, L. *Kontsept dolia v poezii T. Shevchenka u zistavlenni z polskym los i rosiiskym sudba* [The concept fate of T. Shevchenko’s poetry in comparison with the Polish los and Russian sudba]. Ukrainian language, no. 4, pp.3 – 11. [in Ukrainian].
6. Sabat, H. (2013). *Franko i dytiacha literatura: problemy funktsionuvannia ta retseptsi kazok pro tvaryn* [Franco and children’s literature: problems of the functioning and reception of animal tales]. Native word in the ethnocultural dimension. *Drohobych: Posvit Publ.*, pp.393 – 404. [in Ukrainian].
7. Selivanova, O. O. (2012). *Svit svidomosti v movi* [The world of consciousness in the language]. Cherkasy: Yu. Chabanenko, p.488. [in Ukrainian].
8. Fedurko, M. & Ohar, A. (2016). *Verbalizatsiia kontseptu slovo v poezii Ivana Franka (na materialy zbirkyy “Z vershyn i nyzyn”)* [Verbalization of the concept word in the poetry of Ivan Franko (on the material of the collection “From Vertices and Lowlands”)]. *Problems of the humanities. Drohobych: DDPU named after Ivan Franko Publ.*, issue 38, pp.66–74. [in Ukrainian].
9. Bartmiński, J. (2009). *Językowe podstawy obrazu wiata*. Lublin, 328 s. [in Polish].
10. Wierzbicka, A. (1991). Język i naród: polski “los” i rosyjska “sudjba”. *Teksty Drugie*, nr. 3, S. 5 – 20. [in Polish].

Стаття надійшла до редакції 19.06.2017

